

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Lomakorvausten jaksotuksen palauttaminen

Tässä muistiossa arvioidaan lomakorvausten jaksotuksen palauttamisen vaikutuksia julkiseen talouteen, työttömyysturvan menoihin, työllisyyteen ja tulonjakoon.

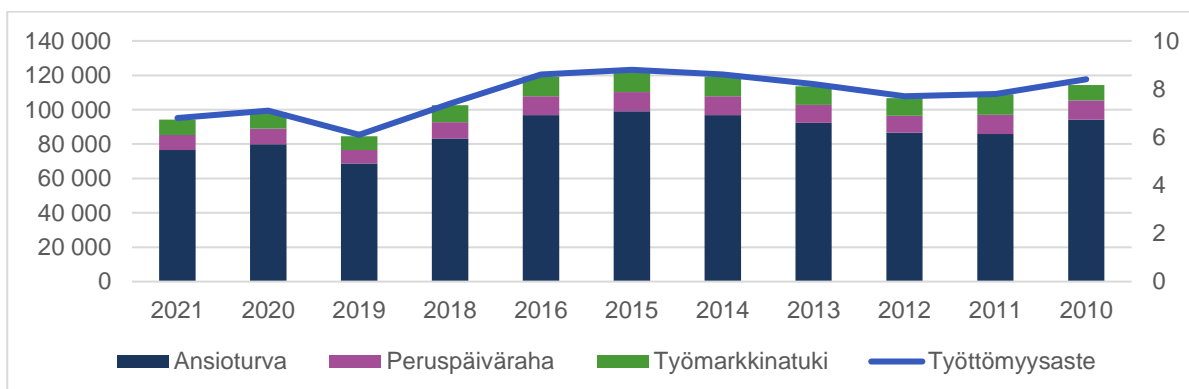
- Jaksotuksen palauttaminen lisääisi työnteon kannusteita ja vahvistaisi työllisyyttä noin 2 700 työllisellä.

Vuosilomakorvausten jaksotus tarkoitti ennen vuoden 2013 lakkautusta sitä, että työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus on vaikuttanut työttömyysetuuden myöntämiseen siten, että lomakorvaus estää työttömyysetuuden maksamisen niiltä päiviltä, joille lomakorvaus jaksotetaan. Jaksotettavat päivät laskettiin jakamalla lomakorvauksen määrä päiväpalkalla. Vuosilomakorvausten jaksotuksesta luovuttiin vuodesta 2013 alkaen. Jaksotuksesta luopumisen syynä oli tällöin tavoite yksinkertaistaa työttömyysturvajärjestelmää.

Arvioihin sisältyy huomattavaa epävarmuutta. Arviossa hyödynnetään yli 10 vuotta vanhaa aineistoa ajalta, jolloin lomakorvausten jaksotus oli käytössä. Työmarkkinoilla on voinut tapahtua muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet myös lomakorvausten jaksotuspäätöksiin. Esimerkiksi lyhytkestoiset työsuhteet, joissa lomaa ei pääsääntöisesti pidetä, vaan ne maksetaan työsuhteen päättymisen yhteydessä lomakorvauksina ovat voineet lisääntyä.

Lomakorvausten jaksotuksen palauttamisen taloudellisten vaikutusten arviointi

Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa lomakorvausten jaksotuksen palauttamisen osalta on hyödynnetty lomakorvausten jaksotuksesta olevaa vanhaa tilastotietoa. Viimeinen aineistovuosi lomakorvausten jaksotuksesta on vuosi 2012. Nämä tiedot ovat toimineet pohjana arvioitaessa lomakorvausten jaksotuspäätösten kehitystä työttömyysasteen kehityksen perusteella (ks. kuvio 1)¹.

Kuvio 1 Lomakorvausten jaksotuspäätöset. Viimeinen toteutumatieto vuodelta 2012. Sarjaa on ekstrapoloitu työttömyysetuuksien saajien määrän kehityksen pohjalta ajalle 2013 – 2021. (Lähde: Kela, VM laskelma)

¹ Lomakorvausten jaksotuspäätösten arvioinnissa on hyödynnetty Kelan tietopalvelun aikasarjaa työttömyyden perusteella ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea saaneista henkilöistä vuoden viimeisenä päivänä. Ansiopäivärahan saajista on vähennetty ne henkilöt, jotka saavat ansiopäivärahaa lomautuksen tai työttömyysturvan lisäpäivien perusteella.

Vaikutukset työttömyysturvamenoihin

Arvio suorista vaikutusta työttömyysturvan menoihin muodostetaan kertomalla keskimääräisen työttömyysturvapäivän etuusmeno arvioitujen päätösmäärien ja keskimääräisen jaksotuksen perusteella (ks. kaava)

$$(4) \Delta \text{Etuusmeno}_{\text{etuuslaji}} = (1) \text{Jaksotuspäätökset}_{\text{etuuslaji}} * (2) \text{Keskim. päiväraha}_{\text{etuuslaji}} * (3) \text{Keskim. jaksotus}_{\text{etuuslaji}}$$

Vuoden 2012 loppuun mennessä kertyneiden tilastotietojen perusteella keskimääräinen jaksotusaika on ollut eri etuuksien välillä 5 – 10 etuuden maksupäivää². Jaksotuspäätösten määrää arvioidaan ekstrapoloimalla vuoden 2012 jaksotuspäätöksiä vuoteen 2022 työvoimatutkimuksen työllisyysasteella (15 – 64 vuotiaat). Päivärahan tasona sovelletaan vuoden 2023 perusosan tasoa ja keskimääräistä ansiopäivärahaa vuodelta 2022.

Edellä kuvattua kaavaa ja tietopohjaa noudattavat, etuuslajeittain muodostetut arviot on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1 Arvio lomakorvausten jaksotuksen palauttamisen suorista vaikutuksista työttömyysturvamenoihin

	(1) JAKSOTUSPÄÄTÖKSET	(2) PÄIVÄRAHA €	(3) JAKSOTUSAIKA (MAKSUPV.)	(4) MUUTOS ETUUSMENOSSA (MILJ. E)
ANSIOPÄIVÄRAHA	68 662	74	10	50 810 053
PERUSPÄIVÄRAHA	7 791	37	7	2 017 758
TYÖMARKKINATUKI	8 115	37	5	1 501 198
YHTEENSÄ				54 329 009

Lomakorvausten jaksotuksen palauttaminen alentaisi työttömyysturvan menoja arviolta 54 milj. eurolla. Vaikutus kohdistuisi pääasiassa ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan.

Vaikutukset työllisyyteen

Työllisyysvaikutusten arvioinnissa sovelletaan tutkimustietoa työttömyysturvan bruttokorvausasteen ja työttömyyden keston suhteesta³. Bruttokorvausasteen muutosta lasketaan jakamalla arvioitu etuusmenon muutos vuonna 2022 maksetuilla työttömyysetuuksilla. Etuuksien saajat on laskettu muuntamalla vuonna 2022 kokonaiset maksetut päivät täysiksi työttömyysvuosiksi.

² Ansiopäiväraha 10 maksupäivää, peruspäiväraha 7 maksupäivää ja työmarkkinatuki 5 maksupäivää. Pohjalla on tilasto, jossa keskimääräiset jaksotusajat on ilmoitettu viikonpäivinä (ansiopäiväraha 14 päivää, peruspäiväraha 12 päivää, työmarkkinatuki 7 päivää).

³ [Uusitalo & Verho \(2010\)](#) estimoivat suomalaisaineistolla tähän jouston arvoksi 0,8 ansiopäivärahan saajien keskuudessa. [Kyyrä \(2020\)](#) estimoivat jouston arvoksi 0,4 työmarkkinatuen saajien keskuudessa.

<u>ETUUSLAJI</u>	<u>JOUSTO</u>	<u>ETUUSMENO</u> <u>2022</u>	<u>MUUTOS</u> <u>ETUUSMENOSSA</u>	<u>MUUTOS</u>	<u>SAAJAT</u>	<u>TYÖLLISYYS</u>
<u>ANSIOPÄIVÄRAHA</u>	0.8	1 810 184 014	50 810 053	2.81 %	106 416	2 390
<u>PERUSPÄIVÄRAHA</u>	0.8	246 525 741	2 017 758	0.82 %	30 183	198
<u>TYÖMARKKINATUKI</u>	0.4	1 596 269 323	1 501 198	0.09 %	167 302	126
<u>YHTEENSÄ</u>						2 713